hannes' vierde hoofdstuk blijkt, uit datzelfde Kapernaüm de koninklijke hoveling naar Kana gereisd om van Jezus genezing te vragen voor zijn doodzieken jongen.

Toen heeft die vader in zijn angst tot den Heiland geroepen: „Heere, kom af, eer mijn kind sterft!"

Die hoveling wist niet anders of Jezus' macht was gebonden aan Zijn plaatselijke tegenwoordigheid. Jezus zou de reis naar Kapernaüm moeten meemaken, daar hij het ziekbed van den jongen moeten staan, wellicht den ijlenden knaap moeten betasten, om dan misschien het een of andere tooverwoord te spreken. Dan zou de koorts verdwijnen.

We weten, dat Jezus toen niet anders heeft gezegd dan: „Ga heen, uw zoon leeft", en dat het aanvankelijk geloof in het hart van dien hoveling zoo wonderlijk is gesterkt, doordat juist op dat oogenblik van Jezus' ontmoeting de koorts bleek geweken te zijn.

Het ware wel vreemd, indien het gerucht van deze wonderlijke genezing niet tot den hoofdman over honderd in datzelfde Kapernaüm zou zijn doorgedrongen.

En er is in zijn ziel meer dan een voorbijgaande indruk gewekt. Hij gelóóft met een levend, krachtig geloof, dat Jezus machtig is, zóó te doen.

Wanneer hij, de Heiden, de naar de wet onreine, schroomt Jezus in zijn huis te ontvangen, laat hij zijn vrienden zeggen: „Heere, neem de moeite niet, ik ben het niet waard U te ontvangen of te ontmoeten, zeg het met een woord en mijn knecht zal genezen worden. Want..."

* * *

Nu is zoo merkwaardig de vorm, waarin deze Romeinsche hoofdman zijn geloof belijdt.

Er is geen woord in nagepraat.

Het is alles eigen taal.

Soldatentaal.

Deze officier is officier en hij kleedt de geestelijke, onzienlijke dingen in het gewaad van eigen dagelijksch leven.

Vreugde, smart, gezondheid, ziekte, leven en dood ziet hij vóór zich als één groot leger, gewoon aan stipte tucht.

Den Heiland ziet hij als den grooten opperbevelhebber, die het nu maar te zeggen heeft, wiens woord wet is in het groote levensleger, op wiens enkele zeggen alle levenskrachten zich bewegen en Zijn wil volbrengen.

Dan behoeft Jezus ook niet persoonlijk naar het huis van den hoofdman te komen. Indien Hij maar een woord wilde spreken.

Dat woord is genoeg.

Wat kort te voren in het geval van den hoveling gebleken is, heeft de hoofdman in het geloof gezien.

Dat heeft hij doorvoeld.

Dat heeft hij doorleefd.

Dat is door zijn ziel heengegaan.

En nu zegt hij het zoo teekenend.

In eigen taal.

En als de Heiland die geloofstaal van den hoofdman hoort, is er in Hem de blijde verwondering, die getuigt: „Ik zeg ulieden, ik heb zoo groot een geloof zelfs in Israël niet gevonden".

* * *

Er is onder ons groot gebrek aan originaliteit.

Ieder meelevend Gereformeerde kent wel een heele reeks van stereotiepe uitdrukkingen in de godsdienstige gesprekken en openbare gebeden van onze geloofsgenooten.

Men hoort ze in Zeeland zoo goed als in Groningen, in de steden zoo goed als in de dorpen.

Oorspronkelijk teekenend en krachtig, hebben ze in 't veelvuldig gebruik al haar pracht en kracht verloren.

Het eigenaardige ervan wordt niet meer gevoeld.

De teekening ervan wordt niet meer gezien.

De kracht ervan wordt niet meer ervaren.

Dit is méér dan een literair tekort.

Het is méér dan armoede aan vorm.

Er kan zich in openbaren een tekort aan krachtig persoonlijk geloofsleven.

Het is menigmaal gemis aan frischheid.

We nemen de erfenis over zonder dat ze persoonlijk zielsbezit is geworden.

En nu komt het groote gevaar, dat we de geestelijke dingen gaan napraten en onze gebeden ontaarden in aangeleerde formulieren.

Nu komt het gevaar van de gedaante der godzaligheid, waaruit de kracht is weggevloeid.

Deze officier drukt zich uit in soldatentaal.

Indien een boer eens dorst bezigen termen aan den landbouw ontleend.

Indien een timmerman zijn geloof eens meer uitte in timmermanstaal.

Indien een huismoeder eens van haar geloof getuigde in beelden van het gezin.

Dan kwam er iets van hen zelf in hun geloofsgetuigenis.

* * *

We zullen ook deze originaliteit niet mogen overdrijven.

We zijn niet enkel individu maar leven in een gemeenschap.

We mogen ook in geestelijken, godsdienstigen, kerkelijken zin niet te zeer streven naar een apart leventje, in strikte afzondering van elk ander leven.

Ook onze geloofstaal mag niet worden: „allerindividueelste expressie van allerindividueelste emotie".

God roept niet maar enkele personen tot Zijn dienst, maar Hij heeft zich een volk geformeerd, dat Zijn lof vertellen zal.

En als volk, als gemeenschap der heiligen, als kerk hebben we noodig een gemeenschappelijke geloofsbelijdenis, die gemeenschappelijke uitdrukking behoort te zijn van de waarheid, welke we allen samen belijden... accoord van kerkelijke gemeenschap.

Maar als die gemeenschappelijke belijdenis nu niet nagepraat zal worden, maar in onze ziel is ingegaan en persoonlijk eigendom is geworden, zullen we naast het gemeenschappelijke ook het persoonlijke bezitten.

Onze eigen taal niet in tegenstelling van, maar in harmonie met wat we allen saam belijden.

„Allen"... het is goed! Maar ook: „een iegelijk".

* * *

Indien dan maar in ons leven blijft de hartelijke ootmoed van den hoofdman uit Kapernaüm.

Onze eigen taal kan zoo spoedig onecht worden.

Als we het gewilde, het gezochte, het gedurfde voor het oorspronkelijke en eigene gaan houden.

Maar dan komt de eigen taal niet meer uit de volle ziel maar uit het naar mooie woorden zoekend hoofd op.

Dan trachten we met onze gewilde vindingen ons zelf te behagen en voor anderen te pronken.

Dan ontstichten we ook meer dan we stichten.

Dan halen we evenzeer het oordeel der onwaarachtigheid over onze ziel.

Deze hoofdman had kleine gedachten van zich zelf. Hij oordeelde zich Jezus' komst niet waard.

En hij had niet naar een mooie belijdenis van zijn geloof gezocht.

Toch zeide hij het zoo. En dan juist zoo eenvoudig. In dien eenvoud zoo prachtig.

Dat was echt.

G. R. K.

KERKELIJK LEVEN.

Een woord van verweer.

Zeer tot mijn leedwezen moet ik de lezers van dit blad lastig vallen met een woord van verweer tegen prof. Obbink, die in „Bergopwaarts" van 8 Jan. l.l. het volgende stukje plaatste:

Onaangename dingen.

Eenigen tijd geleden schreef ik in „Bergopwaarts" over de gezangenkwestie in de Gereformeerde Synode. Dr. de Moor voelde zich daardoor verongelijkt en er volgde eenige correspondentie en een persoonlijk gesprek, dat echter in mijne zienswijze geen verandering bracht.

En nu schrijft Dr. de M. in „de Reformatie" over de bedoelde kwestie een stukje, dat druipt van onwaarheid. Zelfs al schuif ik zooveel maar even mogelijk is, op rekening van misverstand en niet-begrijpen, dan nog blijft er zooveel over voor onoprechtheid, dat ik mijnerzijds moet weigeren hem verder te woord te staan.

H. Th. O.

Zoodra ik dit stukje gelezen had, heb ik prof. Obbink uitgenoodigd, dit geschil door een Eereraad te doen behandelen; aldus samen te stellen, dat door hem en mij ieder een lid werd benoemd, die samen een derde aanwezen. Prof. Obbink weigerde dit, omdat hij geen copie had van de gewisselde brieven en het mondeling onderhoud niet meer te reconstrueeren was. Ik heb toen hem nogmaals verzocht, in de benoeming van zulk een Eereraad te bewilligen, aangezien het onderhoud m.i. zeer wel was te reconstrueeren, de gedrukte stukken er zijn, en ik de brieven van prof. Obbink bewaard heb. Mijnentwege mocht hij beide leden benoemen, die samen een derde aanwezen, want ik vrees niemands oordeel over deze zaak. Wederom weigerde prof. Obbink. Hij bleef bij zijn gevoelen, dat een Eereraad hier geen werk had. De lezers zien, dat het niet aan mij te wijten is, wanneer zij met zulk een quaestie worden lastig gevallen. M.i. had een bespreking met enkele rechtschapen menschen, aan wie beide partijen hun meening hadden kunnen uiteenzetten, gemakkelijk dit geschil kunnen oplossen. In elk geval ware het te beproeven geweest. Nu het mij niet gelukt is, dezen weg in te slaan, moet ik mij wel in het publiek verantwoorden. Ik noodig prof. Obbink uit, dit artikel in „Bergopwaarts" onverkort over te nemen, opdat zijn lezers althans ook den door hem beschuldigde kunnen hooren.

De quaestie, waarover het loopt, zal ik trachten, zoo objectief mogelijk uiteen te zetten. Mijn eenig verweer zal de mededeeling der waarheid zijn, zoo veel doenlijk met de stukken zelve. Natuurlijk kan ik alleen de waarheid geven zooals *ik* die zie, wetende te schrijven onder het oog van een alwetend God. Wil prof. Obbink mij desondanks „onoprechtheid" verwijten, dan zal ik dit oordeel over het hart aan Hem overgeven, Die alle dingen weet en kan doorgronden.

In „Bergopwaarts" van 18 Sept. l.l. schreef prof. Obbink:

„Een tweede punt is de gezangen-kwestie. Een Commissie waarvan Prof. Lindeboom voorzitter was, had bij de Gereformeerde Synode een bundel van 51 gezangen ingediend, met verzoek deze in de Gereformeerde Kerken te doen invoeren, indien hun inhoud Gereformeerd bleek te zijn. Dat zou dus moeten worden onderzocht. Maar Dr. de Moor heeft een fijnen neus. Ondanks dat de gezangen een ander nummer hadden, had hij al heel spoedig ontdekt, dat de overgroote deel dier gezangen (n.b.!) genomen was uit den Hervormden gezangbundel! En zijn toorn ontstak. In heiligen ijver verweet hij de commissie dat zij Hervormde boosheden „listiglijk" te willen invoeren in de Gereformeerde Kerken, en deze besmetten. Toen was natuurlijk het onderzoek naar het al of niet Gereformeerd karakter dier gezangen niet meer noodig, want al waren ze zoo Gereformeerd als Calvijn, ze zijn in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren. En de banvloek luidde: deze bundel in géén geval! En de Synode besloot dienovereenkomstig... De bezwaarden mogen zich troosten met de gedachte, dat het besluit in elk geval anti-Hervormd is."

In een, wat ironisch getint, Ingezonden Stuk vroeg ik prof. Obbink, hoe hij toch aan die wetenschap kwam, want mij was van deze dingen niets bekend. Z. H. G. nam dat stukje niet op, doch antwoordde onder Briefwisseling, dat hij zijn wetenschap dankte aan een verslag in „De Waarheidsvriend" en geen reden had om de juistheid daarvan te betwijfelen.

Aangezien ik vertrouwen had in den rechtvaardigheidszin van prof. Obbink, verzocht ik hem toen een mondeling onderhoud om hem deze quaestie toe te lichten, opdat hij zou zien, hoezeer hij mij onrecht had aangedaan. Dit gesprek had plaats op 29 Sept. l.l. en was alleszins vriendelijk. De meening van prof. Obbink aangaande de anti-Hervormde gezindheid, welke mijn synodaal rapport beheerschte, bleek daarop gegrond, dat ik een „men" sprekend invoerde, die zou uitroepen: „nu wordt onder een mom, naar de methode: een vinger geven en de hand nemen, datgene, waartegen onze vaderen zoo krachtig mogelijk hebben gestreden, en wat een punt van groote beteekenis was in de beide reformatorische bewegingen van 1834 en 1886, listiglijk bij ons ingevoerd", om daarmede bedektelijk mijn eigen gevoelen weer te geven. Ik heb hem aanstonds verzekerd, dat ik wars was van zulke methoden; niet de gewoonte had mijn eigen meening onder stoelen of banken te steken of onder een vermomming te publiceeren; en dat ik geheel vreemd was aan gevoelens, zooals hij mij had toegedicht. Prof. Obbink heeft mij toen gezegd, dat wanneer inderdaad uit de stukken bleek, dat de zaken zoo stonden, hij zijn beschuldiging zou terugnemen. Om zeker te gaan, zal ik zijn eigen woorden uit zijn brief van 11 Jan. l.l. af laten drukken: „In mondeling gesprek heb ik gezegd: *indien ik mijn ongelijk zie, zal ik niet aarzelen* dat openlijk te erkennen, maar het feit, dat u de door mij geincrimineerde woorden anderen in den mond legt, is geen bewijs, dat ze niet uwe meening uitdrukken, want dit pleegt helaas dikwijls de vorm te zijn, waarin men zijn meening kleedt." Ik meen, dat prof. O. het eenigszins welwillender heeft gezegd, want anders zou ik daarna met hem niet zoo lang vriendschappelijk over andere quaesties hebben gepraat. Als iemand mijn besliste verklaring: 1o. ik heb nooit zulke gevoelens gehad als u mij toedicht, 2o. ik ben het niet eens met wat „men" zegt (in bedoeld rapport), en gebruik dien vorm niet als mijn spreektrompet — niet gelooft, blijf ik niet langer met hem praten, want *zoo iemand betwijfelt mijn waarheidsliefde.* De toezending der stukken was echter iets, wat prof. Obbink mocht vragen, en dit heb ik dan ook, volgens belofte, gedaan.

Het antwoord van prof. Obbink was teleurstellend. „De woorden geven inderdaad de interpretatie, die u er in ons onderhoud aan wildet zien toegekend", zoo schreef hij 17 Oct. d.a.v. Mij dunkt, daarmede was de quaestie uit, en had prof. Obbink zijn ongelijk erkend. Doch hij voegde eraan toe: „Maar het zijn niet alleen de gesproken woorden, die den totaalindruk vestigen. Die totaalindruk was bij mij ten slotte steeds weer, dat u zelf dien bundel niet wildet, omdat hij „Hervormd" was."

Ik heb daarop geantwoord (ik hield helaas geen copie van mijn brieven), dat zulk een oordeel het karakter aantastte, en ik van prof. Obbink mocht verwachten, dat hij, nu hij moest toegeven, dat de woorden inderdaad mij in het gelijk stelden, en ik de mij toegedichte „waarheid achter de waarheid" nadrukkelijk ontkende, zijn vergissing zou herstellen. Prof. Obbink antwoordde daarop d.d. 22 Oct., dat hij mij niet van onoprechtheid beschuldigde, maar slechts beweerde, dat ik een indruk had gewekt, die alleen kon worden weggenomen, indien ik openlijk verklaarde, dat mijn eigen meening een andere was dan die van den bewusten „men". In een postscriptum voegde hij aan dien brief dit toe: „Geeft U mij permissie om in „Bergopwaarts" te verklaren, dat u het heelemaal geen bezwaar acht, wat u „men" als